

LANDELIJK SYMPOSIUM – PSYCHOTRAUMA BIJ MIGRANTEN EN VLUCHTELINGEN

8 maart 2018
Jaarbeurs, Utrecht

Iedereen kan in zijn of haar leven schokkende dingen meemaken die tot psychotrauma leiden. Maar de zorg voor deze mensen is niet altijd op iedereen afgestemd. De behandelmethoden, protocollen en richtlijnen gaan nog erg vaak uit van een autochtoon Nederlandse hulpvrager. Maar wat als iemand met een migratie-achtergrond een psychotrauma oploopt? Weten we dan met welke cultuurgebonden factoren we rekening kunnen en moeten houden?

Een extra kwetsbare groep zijn vluchtelingen. Zij zijn in de regel op de vlucht voor ernstig traumatiserende situaties als oorlog of vervolging. Ook het vluchten zelf, vaak onder beangstigende omstandigheden en uitgeleverd aan mensensmokkelaars, kan een trauma opleveren.

Op dit symposium spreken vijf experts over de manier waarop je als hulpverlener cultuursensitieve zorg bij psychotrauma kunt geven.

Doelgroep

Deze bij- en nascholingsdag is gericht op hbo- en academisch opgeleide hulpverleners en begeleiders die in hun werk te maken hebben met traumabehandeling bij migranten en vluchtelingen. Denk daarbij aan psychiaters, psychologen, orthopedagogen, maatschappelijk werkers, medewerkers van veiligheidshuizen, vluchtelingenwerk, asielzoekerscentra, creatief therapeuten, praktijkondersteuners GGZ, jeugdhulpverleners, gezinsbegeleiders, cliëntbegeleiders in de (L)VB-zorg of de psychiatrie, jeugdbescherming, begeleiders in het onderwijs, (jeugd)verpleegkundigen, jeugdartsen, etc.

Leerdoelen

Op dit symposium leer je:

- Wat de laatste ontwikkelingen op het gebied van interculturele zorg met betrekking tot psychotrauma zijn;
- Welke positie allochtonen hebben in de GGZ hulpverlening en welke reguliere behandelmethoden effectief zijn;
- Hoe om te gaan met cultuurgebonden psychiatrische syndromen bij migranten en vluchtelingen;
- Welke behandel mogelijkheden er zijn gericht op traumatische rouw bij migranten en vluchtelingen;

- Op welke wijze om te gaan met de behandeling van ongedocumenteerde asielzoekers met een posttraumatische stressstoornis (PTSS).

Programma

09.15 uur Registratie en ontvangst

10.00 uur Opening en inleiding op het thema door dagvoorzitter Dr. Guido van de Luitgaarden

10.15 uur Prof. Dr. Rolf Klever [Universiteit Utrecht] - Inleiding interculturele zorg

11.00 uur Dr. Jeroen Knipscheer [Universiteit Utrecht] - De positie van migranten in de GGZ hulpverlening

11.45 uur Pauze

12.15 uur Prof. Dr. Frank Kortmann - [Radboud Universiteit] - Cultuurgebonden psychiatrische syndromen

13.00 uur Lunchbuffet

14.00 uur Drs. Manik Djelantik [Arq] - Traumatische rouw bij vluchtelingen

15.00 uur Pauze

15.30 uur Drs. Rembrant Aarts [Arq] - Werken met ongedocumenteerde asielzoekers met een PTSS

16.30 uur Afsluiting

Sprekers en hun bijdrage

Prof. Dr. Rolf Kleber

Bijdrage: Interculturele zorg

Rolf is als emeritus hoogleraar verbonden aan de afdeling Klinische Psychologie van de Universiteit Utrecht. Hij heeft cultuur- en godsdienstpsychologie aan de Radboud Universiteit Nijmegen gestudeerd, is gepromoveerd aan de Universiteit van Amsterdam en is gezondheidszorgpsycholoog (BIG geregistreerd). De leerstoel 'psychotraumatologie' betreft een samenwerkingsverband van de Universiteit Utrecht met het Instituut voor Psychotrauma (IvP) en de Stichting Centrum '45, beide expertisecentra op het terrein van psychotrauma en onderdelen van Stichting Arq. Rolf Kleber houdt zich bezig met onderzoek en onderwijs omtrent de gevolgen van en de psychologische verwerkingsprocessen na schokkende ervaringen, zoals geweld, ongevallen, oorlogen en rampen. De aandacht gaat daarbij ook uit naar de studie van interventies ter voorkoming van gezondheidsproblemen en ter bevordering van normale verwerking. Speciale aandacht wordt geschonken aan de relatie werk en trauma, aan psychische effecten op langere termijn ten gevolge van oorlog en geweld, aan de studie van de gevolgen van calamiteiten en rampen, en aan culturele aspecten bij de verwerking van schokkende gebeurtenissen.

In deze inleidende presentatie gaat Rolf in op het domein interculturele zorg, waaronder prevalentie, ondersteuning, psycho-educatie en (specialistische) zorg.

Dr. Jeroen Knipscheer

Bijdrage: Allochtonen en de GGZ

Jeroen is senior onderzoeker en coördinator van de ontwikkellijn Trauma & Diversiteit bij Stichting Centrum '45, onderdeel van Arq Psychotrauma Expert Groep. Daarnaast is hij universitair docent aan de Afdeling Klinische en Gezondheidspsychologie van de Universiteit Utrecht en werkt hij als cognitief gedragstherapeut en psychotherapeut (i.o.) bij beide

instellingen. Tevens is hij hoofdredacteur van Cogiscope, tijdschrift over psychosociale gevolgen van schokkende gebeurtenissen.

Zijn aandachtgebieden betreffen interculturele aspecten van trauma, toepasbaarheid en effectiviteit van evidence based interventies voor cultureel diverse groepen en de ontwikkeling van cultuursensitieve behandelprogramma's voor getroffen en van schokkende gebeurtenissen. Hij publiceert en presenteert hierover geregeld op nationaal en internationaal niveau.

Wat is de positie van migranten en vluchtelingen in de GGZ hulpverlening en wat is bekend over de effectiviteit van reguliere behandelmethoden.

Prof. Dr. Frank Kortmann

Bijdrage: Psychiatrische syndromen

Frank studeerde geneeskunde en volgde aansluitend de opleiding tot psychiater. Hij werkte onder andere als wetenschappelijk hoofdmedewerker bij de afdeling Psychiatrie aan de Rijksuniversiteit Groningen en was associate professor aan de Ethiopia University (Addis Ababa). Hij was zes jaren algemeen directeur en geneesheer-directeur van Pro Persona, waarna hij werd benoemd tot hoogleraar en afdelingshoofd Psychiatrie in het Radboudumc. Vanwege zijn ervaring als docent en praktiserend psychiater in veel niet-westerse landen, droeg Frank in belangrijke mate bij aan de transculturele psychiatrie in Nederland. Momenteel is Frank ook werkzaam als psychotherapeut voor allochtone tbs-ers in de Pompekliniek te Nijmegen.

Frank legt in zijn bijdrage de nadruk op de invloed van cultuur op de verschijningsvorm van psychiatrische syndromen. Welke gevolgen heeft dit voor de diagnostiek bij mensen uit niet-westerse culturen? En hoe gaat men daarmee om in de praktijk van de hulpverlening aan migranten?

Drs. Manik Djelantik

Bijdrage: Traumatische rouw

Drs. Manik Djelantik is psychiater in opleiding bij het UMC Utrecht. Zij is daarnaast als promovenda verbonden aan de afdeling Klinische Psychologie van de Universiteit Utrecht en aan Arq Psychotrauma Expert Groep. Haar onderzoek richt zich op de meting, theorie en behandeling van traumatische rouw - de combinatie van persisterende complexe rouwstoornis, posttraumatische stress en depressie in de nasleep van traumatische verliezen. Een van haar doelen is een screening instrument te ontwerpen voor traumatische rouw. Zij is tevens betrokken bij de nieuwe behandeling Beknopte Eclectische Psychotherapie - Traumatische Rouw (BEP-TR). Deze behandeling richt zich op de combinatie van post traumatische rouw en de complexe rouwstoornis. De effectiviteit en haalbaarheid van deze behandeling wordt op dit moment getest bij een groep vluchtelingen. Manik gaat nader in op onderzoek en behandelmethoden in relatie tot traumatische rouw bij vluchtelingen.

Drs. Rembrant Aarts

Bijdrage: PTSS en ongedocumenteerd

Rembrant is als psychiater werkzaam bij stichting Centrum '45 en Equator Foundation, locatie Diemen. Hij is expertise teamleider van het team ongedocumenteerden en psychotrauma, alwaar hij de dagelijkse leiding heeft over de gespecialiseerde polikliniek voor uitgeprocedeerde asielzoekers met aan trauma gerelateerde psychopathologie. Daarnaast

houdt hij zich bezig met complex trauma binnen een transculturele setting: diagnose, indicatie stelling, psychotherapie en farmacotherapie. Zijn aandachtsgebieden qua expertise en publicaties zijn: complex psychotrauma, transculturele psychiatrie, International Mental Health, opleiding en onderwijs en forensische asielrechterlijke rapportages. De behandeling van ongedocumenteerde asielzoekers met een PTSS staat centraal in de presentatie van Rembrant.

Dr. Guido van de Luitgaarden

Bijdrage: Dagvoorzitter

Guido is senior onderzoeker bij het lectoraat Sociale Integratie van Zuyd Hogeschool en hoofdredacteur van *Blik op Hulp*. Hij is sinds 2002 werkzaam bij Zuyd Hogeschool en in 2012 promoveerde hij aan de University of Salford (VK) op een proefschrift over oordeels- en besluitvorming van jeugdbeschermers bij vermoedens van kindermishandeling.